Влада - Радам !

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

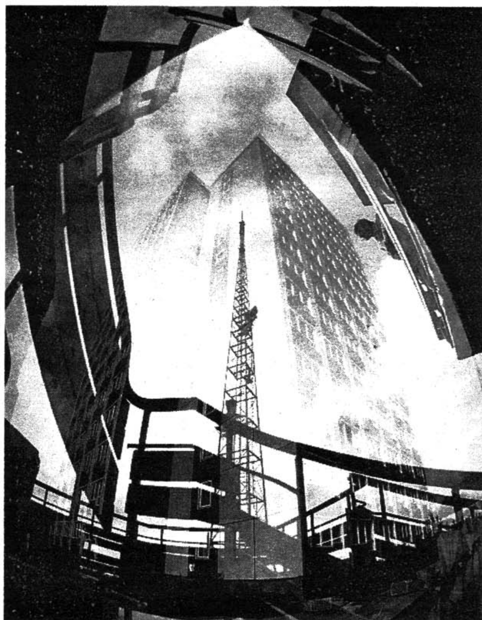

№ 149 (649) ♦ Субота, 7 серпня 1993 року ♦ Ціна 40 крб.

ЩОБ БУДУВАТИ ДЕРЖАВУ, ТРЕБА ПРОСТО - БУДУВАТИ

Указом Президента України від 5 серпня 1993 року з нагоди Дня будівельника присвоєно почесні звання України групі робітників, інженерно-технічних працівників і службовців будівельних, монтажних, налагоджувальних організацій та підприємств будівельної індустрії за значний особистий внесок у спорудження об'єктів соціально-культурного і цивільного призначення, підвищення ефективності будівельного виробництва.

Удостоєні почесних звань — досвідчені, кваліфіковані працівники, досягли високої професійної майстерності, брали активну участь у будівництві багатьох важливих об'єктів промислового, цивільного і соціально- культурного призначення, житла. Вони показують стабільні результати у праці, запроваджують прогресивні технології будівельного виробництва, раціонально використовують будівельні матеріали та енергетичні ресурси, забезпечують високу якість робіт.

За перше півріччя поточного року українськими будівельниками введено в експлуатацію:

- житла — загальною площею 4639800 кв. метрів;
- лікарень — на 1010 лікарняних ліжок;
- амбулаторних поліклінічних закладів — на 2042 відвідування за зміну;
- загальноосвітніх шкіл — на 9965 учнівських місць;
- дошкільних закладів — на 7188 місць;
- клубів та будинків культури — на 1150 місць.

Продиктовано в номер

На Міжнародну конференцію

Для участі у третій Всесвітній конференції мерів «За мир через міжнародну солідарність міст» відбула делегація Києва, яку очолює представник Президента України в Києві Л. Косаківський.

Конференція, членом-співзасновником якої є Київ, скликається кожні чотири роки згідно з рішенням спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН з питань роззброєння. Тема нинішнього форуму — «Ядерний вік та солідарність міст». Він провадиться у містах Хіросіма та Нагасакі.

Київська делегація відвідає також на запрошення мера Кіото це поріднене японське місто. Будуть обговорені питання подальшого розвитку співробітництва між Києвом та Кіото, підготовки до проведення IV Всесвітньої конференції історичних міст та до святкування 1200-річчя Кіото.

Цифри і факти

Своя комора ближче...

На сьогодні ще жодна область не виконала держзамовлення на закупівлю зерна нового врожаю. Так, запоріжці засипали в державні засіки лише 351 тисячу тонн (план — 1 мільйон 10 тисяч), кіровоградці — 295 тисяч тонн (1 мільйон), херсонці — 449 тисяч тонн (900 тисяч), вінничани — 112 тисяч тонн (900 тисяч), миколаївці — 367 тисяч тонн (900 тисяч)... Найгірше становище в Тернопільській та Сумській областях. Перша здала 9 тисяч тонн (план — 380 тисяч), друга — 58 тисяч тонн (500 тисяч).

Причини називаються різні, але відчувається, що господарства не поспішають саме тому, що очікують підвищення закупівельних цін. У зв'язку з цим виникає тривожне питання: що буде, коли не дочекаються? Для всього зерна своїх комор не вистачить...

І пішло-поїхало

У зв'язку з подорожчанням енергоносіїв та лісоматеріалів, Кабінет міністрів України постановив підвищити з 1 серпня 1993 року ціни на вугілля та вугільну продукцію в середньому в 2,5 раза.

Конкретні ціни встановить Державний комітет по вугільній промисловості.

Що означає для нас це чергове підвищення — здогадатися неважко: оскільки частка енергоносіїв у вартості окремих видів продукції сягає 80-90 відсотків, перемножте сьогоднішню ціну мінімум на два, і все стане ясно. Пішло-поїхало...

Митники домовились

Між Україною та Литовською Республікою підписано міждержавну угоду «Про співробітництво в боротьбі з порушеннями митних правил» та міжвідомчі угоди «Про взаємне визнання митних документів та митних забезпечень» і «Про митне оформлення транзитних вантажів та багажу фізичних осіб». Митники обох країн сподіваються, що досягнуті домовленості «знімуть» багато проблем в роботі служб.

ДОВГА ДОРОГА ДОДОМУ

Нескінченно довга дорога раптом зменшилася до розмірів єдиного залу. Тут, у Державному музеї літератури України, вони й зустрілися — донька і мати. Марина Гончарова з Києва і Галя Мазуренко з Лондона. Власне, мати — відома у світі українська поетеса, художниця, скульптор — була присутня лише в рукописах своїх віршів, малярських, скульптурних роботах, каталогах міжнародних виставок, унікальних книгах з власної бібліотеки, які вона через національну комісію з питань повернення в Україну культурних цінностей при Кабінеті міністрів (привіз цей подарунок пані Мазуренко у Київ член цієї комісії, письменник Юрій Покальчук) передала своїм співвітчизникам. «На схилі років мені дуже приємно бачити, що праця моя не пропала марно і щось із неї таки вернеться на мою рідну матір — Україну, до тих людей, яким вона й адресувалася», — написала вона в листі до голови Національної комісії Олександра Федорука.

На фото: фрагмент літературно-мистецького вечора Галі Мазуренко; директор Державного музею літератури України Галина Сорока, Марина Гончарова, Олександр Федорук.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Після прийняття Верховною Радою України постанови про проведення 26 вересня 1993 року всеукраїнського референдуму надходять звертання від місцевих Рад народних депутатів, органів виконавчої влади, громадських організацій, партій і рухів та окремих громадян, в яких висловлюються пропозиції про доцільність перегляду постанови Верховної Ради щодо проведення референдуму.

У зв'язку з цим Верховна Рада України 14 липня 1993 року доручила всім постійним комісіям всебічно проаналізувати дане питання та внести відповідні пропозиції. Комісіям у питаннях законодавства і законності та у питаннях діяльності Рад народних депутатів, розвитку місцевого самоврядування було доручено узагальнити пропозиції постійних комісій і народних депутатів, а також звертання, що надходять з місць.

Президія Верховної Ради України розглянула ухвалення постійних комісій, їх висновки та пропозиції і прийняла постанову про проведення в третій декаді серпня ц. р. пленарного засідання сьомої сесії Верховної Ради України для повторного розгляду питань, пов'язаних з проведенням всеукраїнського референдуму щодо довір'я (недовір'я) Президенту України та Верховній Раді України.

Прес-центр Верховної Ради України.

В комісіях Верховної Ради України

ЩЕ НЕ ВЕРЕСЕНЬ!

Сьогодні парламентарії працюють за індивідуальними планами. Для групи народних обранців із постійної **Комісії з питань державного суверенітету і міжнаціональних відносин** це означає роботу над... «Основними правилами депутатської етики». Правда, на дещо саркастичне запитання «Чи не для своїх наступників стараються сьогоднішні законотворці?» — член цієї комісії, народний депутат Олесь Шевченко відповів:

— Верховною Радою нинішнього складу виконано половину з історичних завдань. Головне — виборено незалежність. Змінити ж кардинально політично-економічну систему вона поки що не зуміла. Багато чого з можливого сьогоднішній парламент справді не спромігся зробити, дещо в його діяльності викликає подив. Одним з парадоксів, наприклад, є те, що український парламент й досі працює за тимчасовим регламентом...

Що ж до «наступників», то тут питання дещо делікатне. Президент України Л. Кравчук звернувся до Верховної Ради з листом, у якому стверджує, що постанова з приводу референдуму 26 вересня суперечить чинному законодавству. І юридичний відділ Верховної Ради, повідомив Олесь Шевченко, визнає ці зауваження справедливими. Отже, судячи з подій, що розвиваються, цьогорічний вересень буде або надто «гарячим», або, як і звичайно, «бархатним», і кардинальних змін у наше життя не внесе. Депутати Верховної Ради нинішнього скликання, схоже, далекоглядніші — працюють на перспективу. У комісії з питань державного суверенітету і міжнаціональних відносин триває робота над проектом договору між Україною і Литовською республікою про правову допомогу та правові відносини в цивільних, сімейних і кримінальних справах, а також обговорюються проблеми ратифікації договору СТАРТ-1.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ.

* * *

Продовжується робота у постійних комісіях Верховної Ради. Народні депутати готують законопроекти для розгляду як на сьомій, так і вже на наступній, восьмій сесії.

Зокрема, ряд важливих документів опрацьовується у **Комісії з питань економічної реформи і управління народним господарством.** На обговорення Верховної Ради вона пропонує близько сорока законодавчих актів. Це — проекти законів про електронний грошовий обіг, демонополізацію економіки і розвиток конкуренції, забезпечення раціонального використання дорогоцінних металів і дорогоцінних каменів тощо. Ряд законопроектів стосуються порядку вирішення майнових питань, внесення продиктованих часом змін до законів про державне мито, про страхування, про власність, про господарські товариства, про іноземні кредити, про кредитні спілки та інше.

Комісія з питань правопорядку та боротьби із злочинністю разом з фахівцями, науковцями завершила роботу над двома надзвичайно актуальними правовими документами — проектом закону про боротьбу з корупцією та проектом Кримінального кодексу і подає їх на розгляд сесії.

Робоча група Комісії з питань гласності і засобів масової інформації разом з спеціалістами і експертами завершує роботу над проектом Закону «Про зв'язок».

Чимало законодавчих актів підготовлено і в інших комісіях.

Прес-центр Верховної Ради України.

«Стіл» виходить на конкретику

Другий етап «круглого столу» політпартій і громадських організацій, що відбувся 5 серпня, підтвердив парадоксальну істину політичного життя України, а саме — коли нема конструктивної позиції влади, то нема такої самої й опозиції. Тільки змагання програм тих, хто біля влади, і тих, хто до влади прагне, є в нормальних цивілізованих країнах тими політичними жорнами, які перетирають зерна різноманітних партійних ідей і поглядів на «борошно» державного будівництва. В Україні така схема — в ембріональному стані. Влада не має чіткої комплексної програми своєї роботи, не визначені суспільно-політичні й економічні орієнтири, отже, нічому конкретно й опонувати. Тому й проголосили себе наші опозиціонери «опозицією всій системі влади». Причому, зроблено це вже і зліва, і справа, і в центрі. Тож і виходить, що опонують один одному або окремі лідери, або окремі документи і в цьому опонуванні важко знайти щось конкретне й конструктивне.

Але певна конкретика все таки з'явилася вже на другому етапі «круглого столу», який за емоційністю вже менш нагадував мітинг чи базар. Знову обговорювали можливі альтернативи економічному союзові країн СНД. А. Шебіко (УРП) досить грунтовно аргументував неможливість і неприпустимість приєднання України до цього союзу, бо це, на думку республіканця, означатиме створення євразійського співтовариства, яке залишить державу або в старій колоніальній, або в неоколоніальній залежності від Росії. Україна ж, за словами А. Шебіка і тих, хто його підтримав, має пріоритетно орієнтуватися на Захід, в Європу, в світ. Лідер Української селянсько-демократичної партії С. Плачинда пообіцяв на наступний четвер подати розроблений партією альтернативний варіант економічного союзу.

Лідер українських християнських демократів В. Журавський від своєї партії і від Руху передав до президії «столу» звернення міжнародної науково-практичної конференції країн Балтійсько-Чорноморського регіону «Шляхи виходу з паливно-енергетичної кризи», в якому парламентам та урядам Білорусі, Латвії, Литви й України запропоновано провести в липні-серпні спільну повноважну нараду і розглянути питання будівництва Балтійсько - Чорноморського нафтового колектора.

Створити регіональний банк розвитку країн Східної Європи для концентрації фінансових можливостей зацікавлених країн. Не допустити, щоб підприємства паливно-енергетичного забезпечення будь-якими способами змінили свого господаря — державу.

Були, звичайно, й відверті нісенітниці, образи й реакція на образи, амбіційність, але вже не вони, повторюю, були головними. Тож з-за цього «столу» **вставати ще рано.**

Володимир СКАЧКО.

НЕ ТАКІ ВЖЕ МИ Й НЕЩАСНІ

Вчора до Харкова з робочим візитом прибула урядова делегація, очолювана Прем'єр-міністром України Л. Кучмою.

Одразу ж після прибуття представники уряду розпочали знайомство з роботою науково-виробничого об'єднання «Турбоатом».

Генеральний директор підприємства Анатолій Бугаєць коротко розповів про колектив, його роботу в нинішніх складних умовах. Безперечно, проблеми в цього, без перебільшення, унікального підприємства є. Однак на них не зациклюються, а вважають тимчасовими. В результаті за підсумками семи місяців цього року випуск продукції, порівняно з відповідним періодом минулого, значно зріс, а продукція — турбіни для всіх видів електростанцій — має попит не лише в країнах СНД, а й у Греції, В'єтнамі, Китаї, Мексиці.

В об'єднанні створено непогані умови для людей — 180 тисяч квадратних метрів житла, пансіонат у Ялті і т. п. За весь час роботи тут не було жодного страйку, заробітна плата — одна з найвищих серед підприємств Харкова. А все це дає підстави з оптимізмом дивитися у завтрашній день не лише директорові та трудовому колективу об'єднання, а й нам з вами. Бо не так уже все й погано в Україні, як це намагаються зобразити. Яскравий приклад для оптимізму — це робота НВО «Турбоатом».

Протягом цього дня урядова делегація побуває також на Харківському тракторному заводі, у виробничому об'єднанні «Завод ім. Малишева», в Харківському фізико-технологічному інституті, Харківському авіаційному виробничому об'єднанні, НВО «Моноліт».

Василь ТУГЛУК.

Харків.

Життя Рад

ДЛЯ ТОГО Й ОБИРАЛИ

Нотатки голови обласної Ради після прийому громадян

Ось і закінчується черговий день прийому. Кожного місяця це другий, четвертий і п'ятий понеділок.

Сиджу стомлений і невдоволений. Таке відчуття, що не кожному, хто був на прийомі, вдалося задовольнити, не кожному допоміг чи бодай роз'яснив, що, як і де потрібно вирішувати.

З людьми тепер нелегко говорити. І не тому, що вони стали гірші. Навпаки. Вони стали вимогливіші до органів влади, вони не хочуть миритися з несправедливим до себе ставленням, недоліками в роботі Рад народних депутатів, виконавчих органів, керівників господарств, установ чи організацій. Звертаючись до обласної Ради, вони не зважають на те, що згідно з чинним законодавством обласна Рада — це представницький орган регіонального самоврядування, і вимагають розв'язання власних проблем. Не хочу нікого з відвідувачів образити, але більшість тих, хто звертається в обласну Раду, і не розуміє цього. В їхній свідомості Рада народних депутатів — це орган, який вони обрали для захисту своїх інтересів.

Це ще раз засвідчує про невтрачений авторитет цієї структури народовладдя. Останнім часом, з демократизацією нашого суспільства, зросла активність депутатів Рад усіх рівнів. Сьогодні більшість із них не дозволяє розглянути те чи інше питання несправедливо і незаконно. Бо це вже не ті депутати, які декілька років назад мовчки сиділи на сесіях і механічно підносили руки «за». Ради стають міцним заслоном проти порушень і зловживань. Не всім це подобається, тому декотрі і висловлюють думку, що депутатський корпус — «гирі на ногах», який нібито обмежує ініціативу і самостійність.

На наш погляд, не на користь народовладдю і закони, прийняті Верховною Радою України, які щоразу обмежують функції Рад народних депутатів.

Ось прийшла група з дванадцяти чоловік на чолі з ветераном М. Очкуром з Хмельницького. Міськадміністрація, без згоди заявників, передала їхні земельні ділянки іншим власникам. Наступний відвідувач — мешканець цього міста Михайло Трішет: йому відмовили у виділенні садово-городньої ділянки...

Пам'ятаю, весною звернулася Ганна Байдич з с. Кузьмин Красилівського району допомогти виорати присадибну ділянку. Керівництво місцевого колгоспу відмовило в цьому через відсутність пального. Відвідувачка Валентина Каранська з Дунаєвецького району просить допомогти коштами для газифікації свого будинку. Інвалід другої групи Василь Кравецький з Хмельницького району живе в аварійній будівлі, отримав ділянку для будівництва житла, але не має для цього коштів. На пенсію інваліда сьогодні побудуватись практично неможливо.

...У кожного, хто звертається, його біда — найбільша, найболючіша. Не вислухаєш — образиш, не допоможеш — підірвеш авторитет Ради, віру людини в справедливість, бо ще раз упевнюєшся: для людей — це орган влади, а не надуманий в сесійному залі Верховної Ради представницький орган, який навіть не має права дати те або інше доручення керівникові міської чи сільської Ради. Але ж про це не будеш говорити на прийомі громадян. Їм потрібна допомога, позитивний результат.

Зорано город Г. Байдич, залишені в користуванні городи групі мешканців, звертання яких очолив М. Очкур, надана грошова допомога для газифікації будинку В. Каранській.

Але як розв'язують ці проблеми, як надають допомогу тим, хто звертається? На жаль, не завдяки законодавцю і «архітектору» розмежування виконавчої влади і представницьких органів, а завдяки тому авторитету, який ще мають Ради, сумлінності і добросовісності багатьох керівників наших органів, організацій, підприємств. Хоч і немає згідно із законодавством вертикальної підпорядкованості в Радах, та збереглася ще повага, розуміння як по вертикалі, так і по горизонталі. Ось так і розв'язуються питання.

Ні, не всі питання, з якими приходять мешканці в обласну Раду, вдається розв'язати.

Незадоволеним лишилося прохання В. Кравецького, групи працівників дитячого диспансеру та ще декого.

Закінчився прийом. Немає більше нікого. Незадоволення не проходить. Як ще багато біди, несправедливості! Як ще багато уваги потрібно всім нам приділяти людям в ці нелегкі часи становлення нашої державності!

Петро МАЖАРОВ, голова Хмельницької обласної Ради народних депутатів.

«ОБНІМІТЕСЬ, БРАТИ МОЇ, МОЛЮ ВАС, БЛАГАЮ»

2 липня Верховна Рада вже втретє «провалила» Закон «Про статус ветеранів війни». Каменем спотикання став п. 14 статті 10, у якій йдеться про категорії людей, на котрих поширюється дія цього закону. В позиції під номером 14 говориться, що такими можуть бути учасники національно-визвольної боротьби, борці за волю і незалежність України, які не вчинили злочину проти людства. Зрозуміло, що тут мова про бійців Української повстанської армії (УПА), які діяли в роки другої світової війни і частково після неї, і яких чомусь називають бандерівцями. Я наголошую на слові «чомусь», бо відомо, що сам Степан Бандера протягом війни діями УПА не керував, будучи кинутий до фашистського концтабору.

Зрозуміло, що більшість парламентських соціалістів та колишніх комуністів такого положення в законі пропустити ніяк не хочуть. Мотиви їх такі: члени УПА, або бандерівці, боролися проти радянської влади, нападали на гарнізони Радянської Армії, катували і вбивали радянських активістів, тож прощення їм не може бути.

Націонал-демократи тримаються іншої позиції. Бандерівці, на їх погляд, боролися не з радянською владою, бо її як такої не було, а з сатанинською карно-лакейською більшовицькою тиранією, з приходом якої на Західну Україну в людей забрали землю, багатьох вислали до Сибіру, кинули до тюрем. А щодо катувань, то такі, справді, часом мали місце за умов жорстокої боротьби. Але ж неперевершеними катами, котрі пролили море невинної крові в Україні, були енкаведисти, які працювали під керівництвом Компартії. Проте нікого з них ніяк не переслідують і всі вони підпадають під дію закону про статус ветеранів.

Ось так міркують націонал-демократи. А головне місце в їхніх аргументах відводиться тій обставині, що УПА утворилася як військова структура за умов німецької окупації, мала регулярні військові з'єднання, які воювали з німцями. Тому, на думку Народної Ради, УПА слід вважати воюючою стороною, а тим, хто в ній служив, надати статус ветеранів війни.

Мій виступ від мікрофону під час обговорення привернув увагу багатьох слухачів радіо, і вони просили викласти мої міркування детальніше. Річ у тім, що в дитинстві мені довелося бути свідком і, на жаль, стати жертвою тих страшних часів. Мій батько, Василь Гнаткевич, був розстріляний німецькими фашистами в м. Дубно у травні 1943 р., коли йому було 29 років. Вже по війні моя мати відшукали родичів усіх розстріляних, і вони перепоховали їх. Нині могила батька і одного з його побратимів опинилася в центрі мого рідного села на Рівненщині. Свого часу мені було пред'явлено документ, в якому було написано, що батько був розстріляний німцями за зв'язок з підпіллям УПА, зокрема за участь у спробі встановлення підпільної радіостанції в районі с. Верба. Розповіді матері підтвердили причетність батька до УПА. Коли я вже був депутатом Верховної Ради, до мене приїхав один з тих, хто добре знав батька по підпільній роботі, і показав мені свої щоденники воєнного часу, в яких описувалася хроніка боїв їхнього загону з німцями.

Років з п'ять тому в моєму селі вирішили спорудити пам'ятник односельцям, які загинули у Великій Вітчизняній війні. Такі пам'ятники з іменами загиблих стоять зараз майже у кожному селі. Для пам'ятника було вибрано саме те місце, де було поховано батька. Останки похованих було запропоновано перенести на сільський цвинтар. Але не хотілося мені вдруге ворушити їх кістки, і я звернувся до голови сільради і голови колгоспу з проханням поставити пам'ятник так, щоб не зачепити могили батька. І ми дійшли згоди. І ця згода, і той факт, що пам'ятник воїнам Радянської Армії і могили двох підпільників УПА стали єдиним меморіальним комплексом, є для мене визначальним. Моя мама, знедолена норільськими концтаборами за «пособництво бандитам» (а було їй тоді 22 роки, і «пособництво» проявилося в тому, що дала декілька разів попоїсти воякам УПА), хреститься і молиться нині, прийшовши до могили батька, і за упокій його душі, і за душі тих, хто значиться у списку загиблих односельців. І коли два роки тому, повертаючись із Берестечка, через моє село проїжджали мої колеги Іван Заєць, Анатолій Ткачук, Олександр Сугоняко, Микола Дзюба, Віталій Карпенко, вони поклали квіти до підніжжя пам'ятника і до могили вояків УПА. Вірю, що якби з ними був хтось із тих, хто голосував проти пункту 14, то приєднався б до своїх колег. Бо чим завинили двоє ще зовсім молодих людей?

Наша історія того періоду була жорстока і складна. І кожна людина, котра опинилася в ролі учасника тих подій, діяла на основі свого досвіду і розуміння обставин, складених не з її волі. Молоді сільські хлопці не читали творів Леніна—Сталіна, не розуміли «переваг» колгоспного ладу, боялися, що закриють їхню церкву. Вони повірили тим, хто казав: трагедія України в тому, що вона не є самостійна. Тож їхнім девізом стало відоме «Або здобудем незалежність України, або загинемо в боротьбі за неї!» Пам'ятаю, як ще 1968 року один з сільських активістів поцікавився у канадського фермера, котрий приїхав у село з Канади до своїх родичів, як він ставиться до бандерівців, які боролися з тими, хто відстоював радянську владу. На це гість відповів: «Мені дуже шкода і тих, і тих, бо то були молоді люди, а вони мусили воювати і вмирати».

Мудрі слова доброї людини. Ми теж маємо відмовитися від злості і ненависті. Ми мусимо зрозуміти, що трагедія наша в остаточному підсумку не в тому, що була сталінщина і була бандерівщина, а в тому, що українці ніколи не були господарями на своїй землі. Тепер маємо шанс ними стати. Та чи станемо, якщо не об'єднаємося всі разом, якщо пам'ятатимемо лише про жорстокість? Так, жорстокості вистачало з обох боків. Бог суддя тим, хто її чинив. Були різні бандерівці і були різні енкаведисти. Пригадую, як наше подвір'я оточив загін НКВД. І діда з бабою як членів сім'ї «пособника» стали вивозити до Сибіру. «Тікай з хати, біжи до сусідів!» — наказав мені, тоді шестирічному, дід. Спробував втекти, але солдати завернули мене до хати. Їхній начальник підійшов і сказав: «Пропустите пацана, ребята!». Мене пропустили. А ті слова «пропустите пацана» і досі звучать часом у моїй свідомості. То були слова доброї людини. Думаю, що не з доброї волі він полював на людей і виселяв їх з України. Очевидно, і не від його начальства це залежало. По цьому ланцюжку ми дійдемо до самого Кремля. Тож, може, простимо один одному? Може, забудемо гріхи дідів, батьків наших? Може, вчинимо, як вчинили в Іспанії? Там пам'ять усіх вшанували, всіх простили, хоч громадянська війна була в них не менш жорстока, ніж у нас. Невже будемо й далі дорікати і конфронтувати? За умов економічної кризи і політичної нестабільності так знову до зброї дійти може. Невже цьому краю не буде? А пролита кров, як бачимо, довго не прощається. В Україні треба прийняти декларацію про національне примирення, оголосити амністію всім учасникам другої світової війни. Всім без винятку. Слово за Президентом і Верховною Радою. І нагода для цього є добра — незабаром друга річниця нашої незалежності.

Юрій ГНАТКЕВИЧ,
народний депутат України.

ПРОТИ ВІДЗНАЧЕННЯ 50-РІЧЧЯ ДИВІЗІЇ СС «ГАЛИЧИНА»

Відкритий лист Ради організації ветеранів України
Президентові України Л. М. Кравчуку
Голові Верховної Ради України І. С. Плющу

Шановний Леоніде Макаровичу!
Шановний Іване Степановичу!

Ветеранська громадськість України із задоволенням сприйняла Указ Президента від 22 березня ц. р. «Про всенародне відзначення 50-річчя визволення України від фашистських загарбників». Почуття цього задоволення було поглиблене широким відзначенням в Україні 48-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр., проведенням в цієї нагоди таких, зокрема, заходів, як Всеукраїнські збори Героїв Радянського Союзу і повних Кавалерів ордена Слави та телемарафону «Пам'ять», зміною ставлення засобів масової інформації, принаймні певної частини їх, до історії Великої Вітчизняної війни, подвигу українського народу в цій війні і значення Перемоги в ній для його історичної долі.

Здавалося б, за цих обставин мали б розвіятися домагання певних політичних сил визнати за колишніми гітлерівськими прислужниками з ОУН статус воюючої сторони у війні — «борців за національне визволення». Та ні! Ці сили продовжують зневажати здоровий глузд і елементарну пристойність, йдуть проти злагоди в суспільстві, ведуть політику розбрату. Їх спокушають терпимість чи й сприяння, виявлені владними структурами торік щодо їх зухвалих інсценізацій 50-річчя УПА. Тепер, схоже, вони мають намір піти далі — інсценувати 50-річчя дивізії СС "Галичина". Тим часом ця дивізія, як і інші бойові формування СС, а також СА і СД, оголошена міжнародним Нюрнберзьким військовим трибуналом злочинною організацією, і це рішення не має строку давності.

Цей їхній намір викликав повсюдно в Україні гнівне обурення і рішучі протести, особливо серед ветеранів. До нашої ради надходять рішення місцевих ветеранських організацій і листи окремих ветеранів з категоричними пересторогами і вимогами запобігти підступній акції. І це тривожне збудження в суспільстві цілком зрозуміле з огляду на те, що собою являла, чию і яку роль виконувала дивізія СС «Галичина».

Загальновідомо, що ця дивізія була одним з формувань військ СС у складі регулярної армії фашистської Німеччини (СС — Schutz staffel — охоронні війська). Всупереч твердженням її нинішніх апологетів, створення її не мало нічого спільного з реалізацією ідеї української державності. Гітлерівці в принципі виключали таку можливість. Проте після нищівного розгрому їхніх військ під Сталінградом вони погодилися на послуги своїх оунівських поплічників. Один з цих поплічників, В. Кубійович, повідомляючи про офіційне освячення 28 квітня 1943 р. набору до дивізії, писав: «Поруч геройської армії Великонімеччини та добровольців інших європейських народів виступаємо і ми до святої боротьби».

Вся управлінська структура дивізії була німецькою не тільки за зразком, а й за командним складом. Командував нею Фріц Фрайтаг, її штаб очолював Вольф-Дітріх Гейке. За грізним застереженням Гіммлера, ландскнехтам-галичанам «під будь-яким поглядом не можна (було) навіть думати про незалежність України», вважати себе за українців. Офіційно дивізія йменувалася спочатку «добровольча дивізія СС — Галичина», потім — «14-а добровольча гренадерська дивізія СС (галицька № 1)», нарешті — «14-а дивізія гренадерської зброї СС (галицька № 1)».

У листопаді 1943 р., пройшовши вишкіл у Франції, ландскнехти дивізії склали присягу. Приймав її губернатор Галичини Оттон Вехтер, і він же наголосив, що то була за присяга. «Коли ви сьогодні,— казав він,— склали присягу Адольфу Гітлеру,— так зараз ви, добровольці з Галичини, зобов'язані двічі і тричі фюрерові: ...як фюрерові та великому комендантові німецької сили... як фюрерові рейху... як фюрерові нової Європи».

Саме з цим напуттям, в ім'я Гітлера і його рейху, а не України і її народу, дивізія в липні 1944 р. протистала радянським військам під Бродами, щоб перепинити шлях визволенню Львівщини від фашистської окупації. Справа була неправедна і обійшлася ландскнехтам по заслугах. З більш як десятитисячного складу дивізії після бою врятувалися втечею, за одними свідченнями, якихось півтори тисячі, а за словами згаданого Гейке — лише півтисячі чоловік.

Урок був більш ніж повчальний. Та й у тому, чим закінчиться війна в цілому, мало хто в світі сумнівався, особливо після висадки англо-американських військ у Нормандії. Тим часом політичні речники і духовні наставники українського націоналізму залишалися завороженими своїми фашистськими хазяями. У вересні 1944 р. дивізія СС «Галичина» була заново сформована, і її кинули спочатку в Словаччину на боротьбу з антифашистським повстанням, а потім, невдовзі перед остаточним крахом гітлерівського рейху — на оборону від радянських військ фашистських лігв у Гляйхенбергу і Фельдбаху.

Тільки 25 квітня 1945 р., тобто за лічені дні до повної капітуляції фашистської Німеччини, був розіграний фарс перейменування дивізії на «Українську дивізію Української національної армії». Доводиться диву даватися, як могло стати «українським» формування, яке не тільки воювало в складі військ СС фашистської Німеччини, а й мало на всіх ключових командних і адміністративних посадах близько тисячі гітлерівських офіцерів. Тим не менш саме цей ганебний фарс видають за знаменну віху в історії дивізії СС «Галичина» нинішні апологети і адвокати цієї дивізії.

Нагадуючи вам про все це, Рада організацій ветеранів України сподівається на запобіжні заходи нашої держави проти будь-яких інсценізацій, приурочених до 50-річчя дивізії СС «Галичина». Цього вимагає пам'ять мільйонів наших співвітчизників, які заплатили своїми життями за Перемогу над фашизмом та його поплічниками. Цього вимагають честь і гідність наших ветеранів, усіх поколінь нашого суспільства. Цього вимагають міжнародний престиж нашої держави, її вірність принципам міжнародного права, визнаним Міжнародним Нюрнберзьким військовим трибуналом і підтвердженням Організацією Об'єднаних Націй.

Президія Ради організації ветеранів України.

Продиктовано в номер

Знову — севастопольський «екзамен»?

Відмінити намічений на 26 вересня референдум або перенести його на невизначений час — з таким закликом звернулося до Верховної Ради всеукраїнське політичне об'єднання «Державна самостійність України». Свого часу українські власті пішли на поступки перед вимогами страйкарів-шахтарів, йдеться у зверненні. Сьогодні перед Україною нове випробування — реальна загроза втратити Севастополь. Тільки тверда позиція Києва може не допустити розпаду державності. Це і є тепер найголовніше — відстояти Севастополь. Від того, як діятимуть Президент і Верховна Рада, і залежатиме їхня доля.

Референдумні гроші — на жнива

Передбачувані на проведення референдуму гроші — понад 21 мільярд карбованців — доцільніше використати на успішне збирання врожаю та соціальний захист населення — з такою заявою виступила Федерація профспілок України. Економічна криза в країні поглиблюється, наголошується в документі, а підготовка до референдуму втягне органи державної влади, а також партії та громадські організації у політичні баталії і не сприятиме консолідації суспільства. Водночас у заяві йдеться, що президія ФПУ підтверджує своє рішення від 16 червня ц. р. про дострокові вибори до Верховної Ради України наприкінці нинішнього року з проведенням референдуму про довір'я (недовір'я) Президенту і наполягає на розгляді цього питання сесією Верховної Ради.

Конгрес попереджає: невдовзі на землі буде рай

З 5 по 8 серпня на Республіканському стадіоні в Києві відбувається Міжнародний конгрес Свідків Єгови, організований Управлінським бюро цієї релігійної організації в Україні. В ньому беруть участь понад шістдесят тисяч осіб з 30 країн. У чисельності делегатів конгресу можна переконатися, навіть не заходячи на стадіон. В ці дні на кожному кроці зустрічаєш групи людей із значками учасника «Божественного вчення» на грудях. У програмі конгресу — лекції, проповіді, молитви, а також театралізовані вистави, що відображають сюжети з Біблії.

Мета зібрання — навчити людей краще розуміти Боже вчення, втішити їх благою звісткою про те, що Царство Бога невдовзі знищить усіх, хто знущається з ближнього, і на землі запанує рай.

Справді, непогана новина для праведників. І тільки «свідки «Патенту» не в захопленні: «Божественне вчення» витіснило їхнє ремесло з Республіканського стадіону.

Новий «Мерседес» — старими дорогами

У експоцентрі Торгово-промислової палати України корпорація «Ровекс» провела презентацію нової моделі «Мерседес-Бенц» — С-класу (W-202). На думку президента корпорації Роберта Абрамяна, цей найпопулярніший в Європі автомобіль знайде своє місце і на наших «полатаних» дорогах. Щодо планів «Ровекса» в Україні, то невдовзі в Києві буде відкрито станцію обслуговування, а в недалекому майбутньому намічено будівництво заводу, що вироблятиме запасні частини для «Мерседесів».

БУДУТЬ ЯК З ГОЛОЧКИ

Скоро наше військо, прикордонники України матимуть власну нову форму. Для неї працівники Чернігівського камвольно-суконного комбінату вже виготовили у цьому році перший мільйон погонних метрів тканини. Вони невпинно нарощують темпи її виробництва.

Щось новеньке

Як повідомив головний інженер підприємства Віктор Рощинський, за 1993 рік текстильники повинні забезпечити виконання відповідального завдання Збройних Сил, МВС України — випустити 3600 тисяч метрів тканин.

З першого їх мільйона вже почалося пошиття армійського одягу. Щойно дебютували у формі нового зразка почесний караул та оркестр на липневих вищих дипломатичних церемоніалах у Маріїнському палаці. Ці перші військові костюми виготовлені з тканини «дипломат», яку розробили фахівці камвольно-суконного комбінату.

Восени одягнуть нові зразки форми курсанти військових училищ, особовий склад окремих підрозділів Міністерства оборони. Текстильники обіцяють виготовляти тканини легкими, міцними, практичними та естетично привабливими.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів.

Фотовікно

«Банк» покращить роботу українських банків

У Запорізькому держуніверситеті при кафедрі математичних методів у економіці створене науково-виробниче підприємство «Агро Інфо Світ, LTD». На базі наукових розробок співробітників кафедри створено програмний комплекс «Банк», який дозволяє за допомогою персональних ЕОМ автоматизувати роботу банків.

Новий комплекс зв'язує відділення різних банків з інформаційною системою Національного банку, реалізує проведення міжбанківських розрахунків клієнтів. Він може працювати з будь-якою кількістю відділень і філій. Усі звідні форми звітності готуються автоматично. Обіг документів між філіями здійснюється електронною поштою. Передбачена також логічна система захисту інформації.

Рівень автоматизації міжбанківської технології в розробці вчених ЗДУ — один з найвищих в СНД. Комп'ютеризована система вже впроваджена в усіх відділеннях агропромбанку «Україна» Запорізької області.

На знімку: старший викладач Ігор Козін (зліва) та завідуючий кафедрою математичних методів у економіці професор Віталій Перепелиця.

Фото Бориса ДВОРНОГО.

Отакої

ВАЛЮТА РОСТЕ. У... ВОЛИНСЬКОМУ ЛІСІ

Здавна ліси Волині славляться грибами. Одними з перших з'являються в літні місяці лисички. Їх завжди було вдосталь і в лісі, і на ринку. Та в останні два роки у волинян ці гриби масово скуповують поляки. І платять за кілограм сирих лисичок 15-18 тисяч купонів, а інколи й валютою. Виявляється, поляки ці гриби експортують у Німеччину, де, кажуть, з них виготовляють цінний лікарський препарат. Якщо так, то може варто самим експортувати лисички в Німеччину? Бо ж валюта і нам вкрай потрібна.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Їхні мандрівки

ЗАКАРПАТТЯ ВИВЧАЮТЬ ДИПЛОМАТИ

Почастішали приїзди на Закарпаття представників різних дипломатичних відомств. Наприклад, протягом тижня регіон відвідали Тимчасовий повірений у справах Ізраїлю в Україні Егуд Ейтайн та Надзвичайний і Повноважний Посол Індії в Україні С. Деваре.

Під час ознайомлення з краєм гостей насамперед зацікавили його туристські можливості, цілющі мінеральні джерела, мережі відповідних лікувальних закладів. Обговорювались також перспективи економічного співробітництва, створення спільних підприємств.

Дипломати високо оцінили різносторонні і своєрідні набутки регіону, висловились за їх якнайефективніше використання на користь Закарпаття, України та інших держав.

Микола ГОРВАТ.
Закарпатська область.

Пригоди

НА КАМЕРІ — У ВІДКРИТОМУ МОРІ

Студенти Дмитро Артим і Олена Луцишина, відпочиваючи в Чорноморці під Одесою, вирішили десяток-другий хвилин поплавати неподалік від берега на камері від колеса КамАЗу, та змушені були провести у відкритому морі більш як добу — 26 годин. Коли через пляжні гучномовці передали штормове попередження, вони вже відпливли, — і тут раптово налетів вітер, почав зносити їх від берега. Протистояти цьому не було ніякої змоги.

На прикордонну заставу інформація про біду в Чорному морі надійшла, на жаль, із запізненням, і того дня пошукові роботи велися лиш годину-півтори, до настання темряви. А вранці до них включилися не тільки прикордонники, а й служби Чорноморського пароплавства. Виявив горе-мореплавців серед морських хвиль екіпаж військового вертольота під командуванням Володимира Кожеванова. Він і підняв дівчину і юнака на свій борт. Змучених, переохолоджених — їх довелося негайно відвезти до реанімаційного відділення лікарні. Після першої допомоги молоді люди порівняно швидко отямилися, їх відпустили по домівках — до батьків, які за цю добу так напереживалися.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Кримінальна хроніка

ПОГОРІЛИ НА ТРУБАХ

На Тернопільському комбайновому заводі тривалий час орудувала злодійська група, яка крала з підприємства і перепродувала дефіцитні безшовні труби, металоконструкції тощо. До складу цієї бізнес-групи входили начальник цеху, майстер, старший комірник та завскладом. Крім чотирьох комбайнів, «згоріли» на трубних операціях і два водії КамАЗів з автобази Мінбуду.

Вистежили і спіймали на гарячому злодійську братію працівників відділу боротьби з організованою злочинністю обласного управління внутрішніх справ. Тільки під час затримання розкрадачів працівники міліції вилучили партію металовиробів на суму більше 15 мільйонів карбованців. Одночасно у злодіїв вилучено вогнепальну нарізну зброю, велику кількість доларів та купонів, накладено арешт на три легкові автомобілі. Ведеться слідство.

Михайло ВАСИЛАШКО.
Івано-Франківська область.

Реалії

Козак не Мамай, а дружинник

Незвичайний патруль з'явився на Центральному ринку Свердловська — люди у військових кашкетах старого зразка, галіфе з широкими лампасами. Це донецькі козаки зі свердловської сотні Гундоровського полку допомагають міліції. Кожен козак отримав у міськвиконкомі посвідчення народного дружинника.

Уже є перші затримані козаками спекулянти, яким доведеться сплачувати великий грошовий штраф.

Чи не переросте подібний правоохоронний рух у всеобласний? Ось що говорить з цього приводу член правління товариства донецьких козаків Луганська та області Олександр Шмаков:

— Ми пропонували й обласній адміністрації, й обласному УВС свою допомогу в боротьбі зі злочинністю. Нас сприйняли з ентузіазмом. Коли ж діло дійшло до надання нам зброї, хоча б міліцейського кийка, почули категоричне: «Ні». А без зброї ходити ряджений папугами по місту не хочемо. Злочинці їздять на «Мерседесах», тримаючи на колінах автомат, а з нас просто сміються.

Донецькі козаки плекають надію, що їм вдасться побороти злочинність хоча б у Станично-Луганському районі.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.
Луганська область.

Коротко

Ієна злітає догори, драхма — навпаки

Японська ієна продовжує зміцнювати свої позиції на всіх валютних біржах світу. Її нинішній курс до долара становить 104 до одного, що на тридцять відсотків нижче січневого рівня цього року. Такий стрімкий злет японської грошової одиниці фінансисти пов'язують зі зростанням впливу економіки країни на світовому ринку та традиційною надійністю її товарів.

Зовсім протилежно почувають себе на біржах валюти європейських країн: протягом останнього місяця жодна з них ані на йоту не виросла щодо долара. Так, чергового знецінення зазнала на цьому тижні грецька драхма, опустившись щодо американської валюти майже на п'ять відсотків: сьогоднішній її курс становить 241 до одного долара. Спеціалісти пов'язують це падіння з валютною «бурею», що вирує в Західній Європі.

Гості України

Для співробітництва усі сфери годяться

Нещодавно у Києві перебувала делегація Німецько-Східного Форуму (НСФ), штаб-квартира якого розташована в столиці німецької землі Баварія Мюнхені

НСФ було засновано 1991 року як об'єднання, метою якого стало налагодження зв'язків з тодішніми республіками СРСР для поглиблення взаєморозуміння народів. З розпадом Радянського Союзу Форум не припинив свого існування, а навпаки — його діяльність було переорієнтовано на окремі незалежні держави. Україна в планах НСФ посідає особливе місце, не приховують його фундатори. Форум втілюватиме свою мету шляхом співробітництва з українськими спеціалістами у виробничій галузі, науці, культурі, медицині, сфері послуг, туризмі.

Перебуваючи цього разу в українській столиці, делегація НСФ на чолі з президентом Й. Мюллером вивчала, зокрема, можливості співробітництва у сфері засобів масової інформації.

Гості провели переговори з керівництвом Держтелерадіокомпанії України. Їх результатом стало підписання документів, які передбачають обмін телевізійними програмами між Україною і Баварією.

— Німецьку сторону цікавлять політичні, економічні та культурні новини з України, а також інформація про розвиток взаємовідносин наших держав, — сказав директор баварського телерадіоцентру В. Феллер. — Сподіваємося, що обмін програмами буде регулярний.

Зрозуміло, що цим інтерес НСФ в Україні не обмежується. Його представники готові співпрацювати з різними українськими структурами — від банківської сфери до організації на всій території нашої країни мережі туристичних центрів. До речі, керівництво Форуму разом з українськими урядовцями детально обговорили перспективи співробітництва у перебігу Днів України в Баварії.

Про серйозні наміри німецьких колег свідчить і те, що представники НСФ не приховують причин, які, м'яко кажучи, не сприяють розвиткові наших відносин. Під час зустрічей з українськими керівниками вони,зокрема, вказували на вкрай повільні темпи приватизації в нашій державі. Це, в свою чергу, стримує приплив іноземних інвестицій в економіку України. Саме питанню інвестування народного господарства республіки буде присвячено спеціальний симпозіум, що його тепер готує Форум. Цей захід — лише один з багатьох, запланованих НСФ, заходів, що є демонстрацією ділового підходу до співробітництва з нашою державою.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

Армія може дестабілізувати обстановку

Проблеми

Такого висновку дійшли японські експерти, які упорядковували «Білу книгу» цього року. Основна увага в цьому виданні приділяється аналізу стану російських військ, дислокованих в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.

Як заявив представник управління національної оборони Японії, бойова міць далекосхідного угруповання Росії щоденно зростає. Перш за все за рахунок передислокації туди військ з території країн колишнього соціалістичного табору. При цьому, як відзначають японські фахівці, на російську армію поширюється загальне для всієї країни безладдя. А це, в свою чергу, не додає стабільності регіону.

В той же час представники управління національної оборони Японії не дають конкретної відповіді на одне з основних питань двосторонніх відносин: чи розглядають вони Росію як потенційного противника, яким вважався колишній СРСР? Ось що сказав з цього приводу один з високопоставлених представників цього відомства: «Формуючи оборонну політику Японії, ми не виходимо з того, яка країна може бути нашим ворогом, а яка — ні. Оцінюючи обстановку навколо Японії, ми також не порівнюємо, з якого боку виходить сильніша загроза — з російського чи, наприклад, з північнокорейського».

Однак у самій «Білій книзі» приділяється особлива увага аналізу загального стану в Росії, який японське оборонне відомство вважає нестабільним. Там також вказується, що в умовах нинішньої російської невизначеності в політиці і економіці різко погіршуються побутові умови в армії і на флоті, падає дисципліна, мають місце випадки неконтрольованої торгівлі зброєю. І це на тлі постійно зростаючого контингенту російських військ на Далекому Сході.

Підготував
Володимир ТЕТЕРУК.

А як у них?

Місце вільного висловлювання думки

Інтерв'ю із спікером Народної палати (Лок сабха) парламенту Індії Шивраджем ПАТІЛЕМ

— Пане Патіль, насамперед хотілося б дізнатися, як вам вдається уникати конфліктів між різними галузками влади, конфліктів, які нині розхитують державні підвалини багатьох колишніх радянських республік?

— Індія не засвоїла принципу поділу властей у тому вигляді, як він діє, скажімо, у США. У нас він застосовується дещо в іншій формі. Як і в Сполучених Штатах, у відносинах між судовою і законодавчою владою, а також між судовою і виконавчою владою в Індії повною мірою діє принцип поділу властей. Судові органи не підзвітні ані виконавчим, ані законодавчим органам.

Однак виконавча влада підзвітна і підконтрольна парламенту. В їхніх взаємовідносинах не діє принцип незалежності властей. Кабінет міністрів продовжує діяти доти, доки парламент схвалює його діяльність.

Що ж стосується поста Президента, то його статус схожий на статус королеви Великобританії. Він є главою держави, але реальна виконавча влада зосереджена в руках Кабінету міністрів, очолюваного прем'єр-міністром. І відповідно до Конституції Президент у своїй діяльності має виконувати рекомендації уряду або пропозиції, подані законодавчою владою.

— Багато хто з політиків в Україні вважає, що у надзвичайній обстановці, в якій ми нині опинилися, тільки сильна президентська влада здатна виконати завдання виведення країни з кризи. Чи можете ви щось сказати на користь сильної президентської республіки, яка існує у вашій країні?

— У всьому є як сильні сторони, так і слабини. Якщо у країні існує сильна президентська влада, але народ не виявляє готовності до співробітництва з нею, позитивних результатів досягти неможливо. Так само не вдасться досягти конструктивних результатів, якщо існує нестабільна парламентська система. Водночас певною мірою стабільна парламентська форма правління краща за президентську форму за умови, однак, що дамоклів меч не висить над головою уряду. Уряд має бути підзвітний парламентові, та разом з тим — і достатньою мірою стабільний.

— Але ж часто депутати парламенту, принаймні в моїй країні, не хочуть чути один одного. Нерідко вони просто обмінюються випадами один проти одного і виявляються неспроможні виробити погоджені рішення.

— Ви звернули увагу на дуже важливий бік парламентської діяльності. Парламент передбачає існування системи, яка надає форум людям, які висловлюють різні точки зору, форум для вільного висловлювання і захисту своїх поглядів. Але при цьому парламентарії не повинні критикувати уряд заради самої лише критики уряду, так само як і уряд не повинен захищати свої пропозиції тільки тому, що це його власні рішення.

— Індія — країна з багатьма мовами і діалектами. Як вирішується мовне питання в індійському парламенті?

— У нас діє система синхронного перекладу. Припустимо, я виступаю на хінді — мій виступ перекладається англійською мовою. Якщо депутат парламенту говорить, наприклад, на малаялам або іншій мові Індії, його перекладають англійською і хінді. Вся документація ведеться англійською і хінді.

— Чи могли б ви торкнутися проблеми парламентської етики, зокрема, питання про можливі зв'язки парламентаріїв з бізнесом?

— Ми дуже скрупульозно ставимося до цих питань. Передбачається, що свій основний час члени парламенту приділяють парламентській діяльності. Водночас ми не заперечуємо, якщо у них є свій бізнес, своє підприємство, але їм не дозволяється захищати інтереси певних фірм, клопотатися за конкретні компанії. Це заборонено законом. Один з членів парламенту через це був позбавлений свого мандата.

Валентин ЯКУШИК.

Фотофакт

Не списуйте старість з рахунків

Світовими акціями «Молодь за мир», мабуть, нікого не здивуєш. Мовляв, молодим далі жити, то хай і борються проти паліїв війни. У колишньому Радянському Союзі з цього приводу полюбляли повторювати: «Комунізм — це молодість світу, і його будувати молодим».

Однак 78-літній француз Жорж Красовські (на знімку) з цим не погодився і вирішив довести, що не варто поспішати списувати старість з рахунків. Він вирішив провести власну акцію за мир і скористатися при цьому звичайним велосипедом. Непосидючий борець планує подолати 6000 кілометрів, відвідати 11 найвідоміших європейських міст. Кінцевий пункт його подорожі — Єкатеринбург.

Фото ІТАР-ТАРС.

Експрес-інформація

Пристрасті розпалюються

Відмовилися від участі в роботі позачергової сесії молдовського парламенту три депутатські фракції — «Аграрники», «Незалежні» та «Згода». Зроблено це на знак протесту проти блокування частиною депутатів ратифікації мінської угоди про вступ Молдови до СНД. Члени згаданих фракцій не тільки пішли з парламенту, а й звернулися до виборців. У своєму зверненні всю провину за складну соціально-економічну ситуацію в республіці вони поклали на представників молдовського Народного фронту. Саме вони, вважають члени трьох парламентських фракцій, зірвали приєднання Молдови до СНД.

Ніякої політики. Лише правда...

«У роботі комісії відсутня політична підоснова, і не застосовуватиметься вибірковий підхід до наявної інформації. Відповідні висновки будуть зроблені щодо вищих посадових осіб будь-якої гілки влади». Це цитата з комюніке міжвідомчої комісії Ради безпеки РФ у боротьбі зі злочинністю і корупцією, засідання якої відбулося 5 серпня в Кремлі. Головував на ньому російський Президент Б. Єльцин. Як повідомляється, на зібранні, що пройшло за закритими дверима, обговорені проблеми боротьби з корупцією серед вищих урядовців Росії. Через великий обсяг роботи прийнято також рішення проводити засідання комісії щотижня.

Щодо результатів обговорення, то про них поки що нічого не відомо. Але члени комісії пообіцяли після закінчення своєї роботи «відкрити всю інформацію для обговорення».

Урядові війська наступають

Тридцять бойових вильотів здійснили ангольські ВПС на воєнні об'єкти опозиційного угруповання УНІТА. Як заявив офіційний представник Міністерства оборони Анголи генерал Ж.Мануел, урядові війська знищили дві автоколони та декілька баз у місті Уамбо. Генерал додав, що атаки на повстанців триватимуть доти, доки опозиція не припинить бойові дії.

Прикордонні проблеми розв'язуватимуть спільно

Переговори офіційних делегацій Верховної Ради Казахстану та Всекитайських зборів народних представників завершено в Алма-Аті. У ході візиту члени китайської делегації зустрілися з Президентом Казахстану Н.Назарбаєвим. Сторони обговорювали питання, пов'язані з розвитком двосторонніх взаємин на якісно новому рівні. Керівник Казахстану заявив, що на зустрічі порушувалися й так звані прикордонні питання, розв'язувати які сторони вирішили спільно.

Оптимістичні прогнози У. Кристофера

Перспективи мирних переговорів щодо Близького Сходу обговорював держсекретар США У.Кристофер і прем'єр-міністр Ізраїлю І.Рабин на зустрічі в Єрусалимі. У.Кристофер поінформував ізраїльську сторону про результати своїх переговорів з президентом Сірії Х.Асадом та ліванськими керівниками. Він також наголосив, що нині є всі умови для продовження мирного процесу в цьому регіоні.

МЗС Азербайджану пропонує

Необхідно створити спільну координаційну комісію в рамках НБСЄ, в якій були б в однаковій кількості представлені вірменська й азербайджанська сторони, а також представники вірменської та азербайджанської громад Нагірного Карабаху. Такої позиції дотримується МЗС Азербайджану. Про це повідомив офіційний представник цього відомства. Він також додав, що створення такої комісії дозволило б здійснювати дієвий контроль за процесами, що відбуваються в зоні конфлікту.

«Сюрприз» від Центробанку

Нові умови обміну безготівкових російських рублів для деяких держав рублової зони розробив Центральний банк Росії. Віднині за 10 «ленінських» рублів, наприклад, з Білорусі, даватимуть 5 російських. Більш жорсткі умови обміну встановлено для Молдови, Казахстану та ін. Незабаром будуть відомі курси обміну рублів для Азербайджану, Вірменії, Грузії, Таджикистану.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

АЛЬТЕРНАТИВОЮ БАГАТОПАРТІЙНОСТІ Є АБО АНАРХІЯ, АБО АВТОРИТАРИЗМ

Слово «партія» викликає в більшості негативну реакцію. Та й соціологічні дослідження свідчать: мало популярні в Україні політичні партії, хоча їх число досягло 26. Отже, потрібні партії чи ні? А якщо й потрібні, то для чого?

Будьмо об'єктивні — навіть наше українське посттоталітарне суспільство далеко не однорідне. Воно розшароване і в соціальному, і національному, і в конфесійному аспектах. Так, є спільні для всіх громадян загальнодержавні, національні інтереси. Але існують і специфічні інтереси окремих груп, які часом не збігаються, а то й породжують конфлікти.

Обстоювати гадані інтереси можна по-різному: просити, вимагати, зрештою і тиснути на владу мітингами, демонстраціями, страйками. Та найефективніше — безпосередньо самим здійснювати владу. Об'єднання громадян, що репрезентують інтереси певної частини суспільства і обстоюють їх політичними засобами, тобто здійснюючи владу або прагнучи її, є політичними партіями.

Багатопартійність об'єктивно випливає з неоднорідності суспільства і аж ніяк не є екзотичною заморською «хворобою». І примітивне хуліганство, і широкомасштабне розкрадання народного майна теж об'єктивно випливають із стану нашого суспільства. Та й визначення партії як інструменту групової боротьби за владу, на перший погляд, малопривабливе. Але тільки на перший погляд.

Питання про владу, про способи формування владних структур та методи їх функціонування є наріжними для будь-якого суспільства. Та й шляхів до влади чимало. Можна увічнити панування однієї родини чи партії, можна потихеньку шарудіти у високих коридорах, а можна і просто пришвартувати «Зорю» чи «Аврору» до мосту Патона і «проголосувати» бортовими залпами. Кожен з наведених (і ненаведених) варіантів має прибічників. Тож нехай вони свої погляди і пропагують. Ми ж прихильники цивілізованого шляху — формування владних структур на основі демократичних багатопартійних виборів.

При цьому, під багатопартійними виборами маються на увазі не ті, в яких можуть брати участь і партії, а такі, на яких, крім «незалежних» кандидатів, що збирають підписи на свою підтримку, балотуються лише кандидати, висунуті політичними партіями. «Тим самим,— на думку одного з лідерів французьких соціалістів Мішеля Рокара,— партії роблять неоціненну послугу демократії. Ніхто не відає, до яких ексцесів, до якої демагогії призвела б нас анархія у висуванні кандидатів».

На багатопартійних виборах зіштовхуються не амбіції особистостей, а інтереси суспільних груп. Обрані на них депутати органічно об'єднуються у партійні фракції. Утворюється структурований парламент як дійовий і демократичний інструмент для узгодження різноманітних суспільних інтересів. Саме в цьому і проявляються громадянське співробітництво, злагода, суспільний консенсус.

Агітація за припинення міжпартійної боротьби, за братання усіх з усіма, у кращому випадку, відображає рожеві ілюзії типу «громадського договору» Жан-Жака Руссо, а скоріше є свідомою демагогією. За всієї зовнішньої привабливості, це просто лише теоретичне обгрунтування монополії однієї «єдино правильної» точки зору однієї партії, однієї групи. Цим шляхом ми вже ходили. На відміну від пошуків компромісу між виразниками різних поглядів, він не веде ні до громадянського миру, ні до процвітання.

Без організованої опозиції, без ставлення до опозиціонерів не як до ворогів і потенційних кандидатів у репресовані, а як до політичних партнерів неможлива сильна і демократична влада. Суспільний консенсус полягає не в одностайності, не у демонстрації фіктивної єдності, а у встановленні і безумовному дотриманні єдиних правил гри, у добросовісній конкуренції в загальновизнаних межах.

Таким чином, багатопартійні вибори сприяють:

— формуванню структурованого, а отже дієздатного, парламенту;

— формуванню парламентської більшості у відповідності із співвідношенням політичних сил, а тим самим з урахуванням балансу суспільних інтересів;

— організаційному оформленню парламентської опозиції, яка отримає можливість публічно захищати власну платформу;

— громадській злагоді, бо боротьба за владу легалізується у публічних, ненасильницьких і демократичних формах.

У своїй сукупності, перелічені чинники також забезпечують стабільність суспільства, найважливішу складову внутрішньої, а відтак і національної, безпеки.

Головні дійові особи виборів — виборці, громадяни. Запобігти виродженню виборів або в безальтернативну фікцію, або у вирування стихії здатні лише політично активні громадяни, об'єднані в політичні партії. Отже, утворення партій не лише об'єктивний процес, а й неодмінна передумова демократичних виборів як найкращого способу формування влади.

Що ж до морального аспекту, то, по-перше, відверте прагнення влади, властиве партіям, набагато порядніше, ніж закулісні інтриги. А, подруге, як домагається влади: поодинці як «незалежний» кандидат чи в складі партії, — взагалі питання не моралі, а тактики. Зауважимо лише, що важко відшукати кращий стимул для демагогії, ніж вибори на позапартійній, індивідуальній основі.

Зв'язок між політичними партіями та багатопартійними виборами не обмежується першорядною роллю партій у виборах. У свою чергу, вибори стимулюють зворотний процес — становлення партій, а отже і політичну структуризацію суспільства. Його глибинне розшарування виринає у формі багатопартійності, яка, таким чином, адекватно відображає соціальну, міжконфесійну, міжнаціональну ситуацію в суспільстві у сфері та в термінах політики.

Якщо питання про владу — ключове для суспільства, а вибори — основний метод її формування, то звідси випливає надзвичайна важливість проблем, пов'язаних з виборами. Врахуємо й нашу тяжку спадщину: відсутність традицій вільних виборів та демократичного виборчого законодавства, низький рівень політичної культури. А якщо додати, що насуваються дострокові вибори, то стає зрозуміло, що це одна з найактуальніших тем, яка потребує окремого детального розгляду.

Хоча для партій участь у виборах має бути центральним пунктом діяльності, цим їхні функції не обмежуються. Вони мають готувати законопроекти і кадровий резерв, аналізувати поточну ситуацію та інформувати широку громадськість про свою позицію тощо. Багатопартійність корисна для суспільства, але вона не панацея, бо не розв'язує усіх проблем навіть у політиці. Наприклад, вона не перешкодила приходові до влади фашизму. Не займаються партії і виробничою діяльністю, не хазяйнують на ланах та фермах, навіть «недільники» не зобов'язані влаштовувати.

Проте всі неупереджені люди мали можливість переконатися: ні величезні інвестиції у сільське господарство, ані технологічне переозброєння промисловості не забезпечать достатку, якщо політична система залишиться архаїчною, а влада — безвідповідальною і некомпетентною. А щоб уникнути гірких розчарувань, не варто плекати ілюзії, покладаючи на партії надії, справдити яких вони в принципі не можуть, як і шукати іншого універсального засобу для розв'язання всіх проблем суспільства.

Можливості партій обмежені і конкретні. Відповідальність теж. Вони не можуть відповідати за все лихо, що коїться в світі. Так, і махінації на виборах, і фінансові зловживання, і корупція за участю партій бувають у багатьох державах. Це спостерігається всюди, де проводять вибори, обертаються гроші, існує влада. Дискредитувати багатопартійність за допомогою цих прикладів некоректно. Адже це — аргументи проти виборів взагалі, проти грошей взагалі, проти влади взагалі.

Багатопартійність не породжує ці проблеми — вона їх висвітлює. Публічна боротьба партій — найкращий захист гласності. Сформульований засновниками американської держави і закладений у підвалини багатопартійності, зовні егоїстичний принцип, згідно з яким одні прагнення мають бути зрівноважені іншими, на практиці найбільше сприяє очищенню морального клімату в суспільстві. «Той, хто афішує безумовне презирство до партій, не служить демократії». Це знову М. Рокар.

Кожен громадянин, і держава, і суспільство об'єктивно зацікавлені у становленні партій, оскільки вони є каркасом демократичної політичної системи. Чим міцніший кістяк, тим стабільніше суспільство, тим сильніша держава, тим безпечніше почуваються її громадяни. А коли так, то потрібна державна програма розвитку багатопартійності. Якщо ж врахувати, що цей процес лише започатковано і що паростки багатопартійності десятиріччями у зародковому стані, то така програма терміново необхідна. Крім запровадження багатопартійних виборів, вона має передбачати і створення належних умов для повсякденної діяльності партій.

Специфічно політичної або економічної кризи в Україні немає. Немає не того, що економіка процвітає, а того, що і в інших сферах ситуація не краща. Маємо всебічну системну кризу суспільства, у тому числі моральну і психологічну. Для її подолання треба послідовно глибоко реформувати всі життєві сфери. Реформа політичної системи і її серцевина — становлення багатопартійності — одна з найпріоритетніших суспільних потреб.

Володимир ФІЛЕНКО, голова президії і КР Партії демократичного відродження України, народний депутат України.

Польовий стан

Стихії наперекір

Любо дивитися, як жнивують механізатори села Великий Житин Рівненського району. В бригадира Михайла Соколюка не хлопці, а справжні десантники. Як «заскочить» десяток комбайнів на хлібний лан, гульк — уже сама стерня стирчить. Хлопці й торік першими в області — всього за десять днів — зібрали зернові. Перевели подих і — до сусідів на допомогу...

Житинці мають твердий намір повторити торішній успіх. От лишень з паливом не було б затримки. Та погода аби не підвела. А сили і снаги вистачить. Та й платня — і грішми, і зерном — немала.

У Рівненському районі загалом жнивують непогано, активно продають зерно державі. Не відстають від них і хлібороби Радивилівського, Дубенського та Млинівського районів.

— Жнивує половина області, — каже перший заступник начальника обласного управління сільського господарства Олександр Чуприна. — А друга половина ліквідовує наслідки стихійного лиха. Біда сталася велика, та люди не розгубилися — роблять все можливе, аби зібрати те, що не знищили дощі. Жнивувати, по суті, лише розпочали, а вже продали державі 40 тисяч тонн зерна. Це — третина держзамовлення.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівненська область.

Прошу слова

Обійдемось без імпорту

Україна закуповує і, певне, ще довгенько закуповуватиме зерно за кордоном. Тонна пшениці обходиться нам у 160 доларів США. Це значна сума. Я ж упевнений, що можемо прожити і без імпорту. Як? Дуже просто. Купувати «зайве» зерно у колективних підприємств, у фермерів по 100 доларів за тонну, з транспортуванням його на хлібоприймальні пункти. Таким чином, валюта залишиться в господарствах, тобто в Україні, а держава матиме необхідну кількість пшениці.

Я — фермер, обробляю 50 гектарів землі. Державі продаю 50 тонн озимої пшениці і 20 тонн ячменю. Але можу продати ще понад 100 тонн пшениці й 20 тонн ячменю. Щоправда, за валюту, бо хочу придбати німецький комбайн, американську сівалку, гербіциди. От і виникає питання: що краще — купити в мене зерно чи посилати десятки кораблів за моря-океани?

Г. КОРНОВИЙ, голова фермерського господарства.
с. Тернівка Крижопільського району Вінницької області.

Зберігаймо спокій

Міністерство охорони навколишнього середовища України, Державне управління Мінприроди України по Київській області провели прес-конференцію, присвячену екологічним і радіологічним наслідкам повені на річках Уж, Прип'ять, а також на Київському водосховищі, що, як відомо, стало головним сховищем радіонуклідів. Унаслідок виходу річок з берегів, скидання води з водосховища радіологічна ситуація в даному регіоні ускладнилась. Та хоча навколишнє середовище і «збагатилось» на стронцій, цезій та інші небезпечні для людського організму речовини, присутніх журналістів, а отже і всіх громадян України, запевнили: нічого страшного в цьому немає. Як полюбляв говорити Карлсон: «Спокій і ще раз спокій!».

САМОЗНИЩУЄМОСЯ

Екологія

Головний державний санітарний лікар Київської області Володимир Васильович Малашевський на засіданні колегії при представникові Президента України в столичній області назвав разючу цифру: 60 відсотків населення мешкає за екологічно несприятливих умов, а 20 з них — у зонах екологічної біди. І ніхто з присутніх не вжахнувся. Навіть репліка глави обласної держадміністрації Івана Капштика: «знищуємо самі себе» якось не вивела з рівноваги. Бо звикли?

Звикли до того, що, приміром, підприємства Обухівського району викидають в атмосферу 70 відсотків усіх шкідливих викидів в області. А найбільший забруднювач — Трипільська ДРЕС, яка використовує відходи вуглезбагачення Донецького та Луганського родовищ. Ця електростанція викидає в атмосферу цілий ряд шкідливих речовин і в такій кількості, що постало питання про відселення мешканців з прилеглих населених пунктів.

Повинно викликати не лише занепокоєння й звичайний людський острах те, що, скажімо, Бортницька зрошувальна система, що в Бориспільському районі, вже тридцять років поспіль забруднює грунти, води, плодоовочеву продукцію через недосконалі очисні споруди. От який виходить «букет»: забруднення тут зрошуваних грунтів ртуттю перевищує фонові концентрації в 27-63 рази, сріблом у 15-33 рази, цинком у 4-8, міддю — у 2-4 рази, нікелем — удвічі.

А становище із забрудненням водойм області, і, насамперед, річки Рось, — цього джерела цивілізованого водопостачання Білої Церкви, Миронівки, Богуслава — просто катастрофічне. Вона перенасичена шкідливими речовинами, що їх зливають практично всі промислові підприємства міст, населення яких п'є з неї воду. В межах Білої Церкви в Росі заборонено купатися — чим не красномовний факт? І ще: через забруднення води область втратила майже 300 кілометрів колись чистих українських річечок з живлющою питною водою.

Можна назвати ще жахливіші факти нашого безцеремонного втручання в природу, яка бумерангом повертає людині заподіяну нею шкоду. Спеціалісти встановили: протягом останніх п'ятнадцяти років захворюваність на інфаркт міокарду зросла удвічі, на гіпертонію — в десятеро разів, судинні ураження мозку — майже в 20 разів. Сталу тенденцію до зростання мають злоякісні новоутворення, цукровий діабет, гіпертонічна і виразкові шлункові хвороби, бронхіальна астма і пневмонія. Причому це зростання спостерігається там, де найменше дбають не тільки про те, що буде, а й нині, коли жертвою екологічної біди може стати кожен.

Хоч як прикро, але доводиться визнати: наш вік укорочують не радіонукліди, а бездумна хімізація сільського господарства, шкідливі речовини, що їх викидають в атмосферу, до водойми і в грунти. Та чи не найстрашніше те, що факти, названі на засіданні колегії минулого тижня, всім давно відомі. Головний санітарний лікар області Володимир Васильович Малашевський сказав мені, що, наприклад, про катастрофічний стан сміттєзвалищ він говорить уже скільки служить у цій галузі — майже 25 років...

Чи не тому так сталося, що турбота про світ, у якому ми живемо, досі не стала державною політикою? Адже як сплачували колись керівники підприємств десять карбованців штрафу за недосконалі очисні споруди, шкідливі викиди, забруднення водойм, так і сплачують, щоправда нині вже тисячу, що принаймні вдесятеро менше, ніж було. А на забезпечення екологічної чистоти Україна спромоглася виділити зі свого валового національного доходу... 0,4 відсотка коштів.

Отож, виходить, надія лише на совість і здоровий ентузіазм. Дивно, але факт: у Київській обласній держадміністрації навіть за такого непростого часу економічної кризи намагаються якось вплинути на ситуацію, якщо не поліпшити, то бодай не погіршити. Свідчення цього — продумане розпорядження глави держадміністрації Івана Капштика, спрямоване на оздоровлення навколишнього середовища. Як то кажуть, дай Боже здоров'я Івану Марковичу для реалізації цього таки непоганого плану дій. Але без коштів, без державної програми, на самому лише ентузіазмі далеко не поїдеш...

На це представник Президента зауважив:

— А ви звернули увагу — за практично однакових умов не у всіх районах області незадовільна екологічна ситуація? Тож, не завжди справа в коштах, а ще й у совісті, розпорядливості керівників. Невже — сміттєзвалище неможливо впорядкувати навіть невеликими зусиллями і затратами? Аби бажання.

— А як викликати це бажання, яке досі у керівників не з'явилося?

— Тут політика держадміністрації буде надзвичайно жорстка — будемо вживати методи адміністративного впливу аж до звільнення з роботи. Може, хоч це змусить людей замислитися: що ж ми робимо з собою, з нашими дітьми?

Так, замислитися пора. Хоча б заради того, щоб вижити...

Валентина ПИСАНСЬКА.

Чи потрібне нам срібло?

Ожив один з донедавна законсервованих довгобудів на території Шосткинського виробничого об'єднання «Свема». Тут буде завод з переробки вторинних коштовних металів. Детальніше розповісти про це кореспондент «Голосу України» попросив генерального директора «Свеми» Володимира КІСЛИЦИНА.

— Для якості світлочутливих матеріалів, що їх ми випускаємо, істотно краще, коли використовують азотно-кисле срібло, добуте не з природного металу, а з відходів — списаних фільмокопій, рентгенівської і фотоплівки. Але початкова мотивація будівництва заводу сьогодні набула іншого змісту: без власної сировини просто неможливо.

— Чому ж так?

— Тому що в Україні немає свого срібла. Якщо раніше без особливих труднощів одержували його від російських постачальників, то сьогодні ситуація докорінно змінилася. Ціни — світові, оплата — у валюті. А головне, між Росією і Україною все ще немає домовленості щодо лімітів на коштовні метали. Як результат — з початку року ми не отримали жодного кілограма срібла і змушені згортати випуск більшості видів кіно-фотоматеріалів, бо усі резерви і запаси йдуть на виробництво рентгенівської плівки.

— Споруджуване підприємство повністю ліквідує вашу залежність від імпорту?

— Проектна потужність заводу — 160 тонн срібла на рік. Цього цілком досить не лише для потреб вітчизняної хіміко-фотографічної промисловості. Значна частина продукції у вигляді злитків надходитиме до державної скарбниці. Такі технічні можливості нового об'єкта, який заплановано ввести в експлуатацію в четвертому кварталі цього року. Це дає надію. Проте я поки що утримався б від надто оптимістичних прогнозів. Програма, яку реалізуємо, нереальна без підтримки її на державному рівні.

— В апеляції до "центру" ви, Володимире Костянтиновичу, не оригінальні...

— Але це дійсно такий випадок, коли не обійтися без допомоги центральних органів управління. Ми не просимо коштів, пільг чи якихось фінансових привілеїв. Ми пропонуємо налагодити систему збирання та утилізації відходів нашої ж продукції у масштабах країни. Поясню на прикладі: квадратний метр рентгенівської плівки містить дев'ять грамів срібла. «Медтехніка» одержує її мільйони метрів, а повертає після використання на переробку у багато разів менше. Куди дівається решта? Хто спалює, хто викидає. За рік, з урахуванням ще й витрат у фотоательє, інших споживачів кіно-фотоплівок, Україна недораховується кількох десятків тонн гостродефіцитного металу.

Не одна делегація свемівців обивала пороги високих київських установ, аби звернули увагу на проблему, ініціювали якесь рішення щодо її розв'язання. Але марно. Направили листа до Міністерства фінансів, у якому, зокрема, пропонували встановити державний контроль і держзамовлення на здання усіма споживачами відходів, що містять срібло. Проте не отримали навіть формальної відписки.

— Але ж бодай усна «кулуарна» реакція на ваше звернення була?

— Реакція — як на набридливих прохачів. Радять самотужки займатися цією справою, підключити приватний бізнес. Ринок, мовляв, крутиться, як знаєте. Свідомо чи ні, та важливе питання державної ваги зводиться до інтересів окремо взятого колективу. Назвіть країну, яка добровільно віддала б монополію на коштовні метали приватному сектору чи якомусь підприємству? Не маю нічого проти приватної ініціативи, але що виходить? Кошти, виділені з бюджету медицині на закупівлю тієї ж рентгенівської плівки, опосередковано попадатимуть на рахунки підприємців. Але чому не до державної казни, щоб знову фінансувати нашу бідну охорону здоров'я? Безглуздя...

Вів розмову Віталій МАКСЮТЕНКО.
Сумська область.

«Крутиться» міняйло біля «Денді»

Національний банк і чорний ринок проти міліції і стабільності карбованця та прав громадян

Як повідомив начальник відділу київської фірми «Денді», що спеціалізується на обміні валют, Євген Котряга, біля кожного обмінного кіоска його фірми постійно «крутяться» в середньому 25-30 приватних міняйл. Таке ж становище і навколо пунктів інших фірм та банків, що займаються обміном валют. Тобто, від сили лише 5 відсотків валюти обмінюється під контролем держави. Таким чином, в результаті держава недоотримує лише від однієї «Денді» десятки тисяч доларів податкових відрахувань. Крім того, за даними київської міліції, щодня по кілька громадян обшахровані міняйлами, втрачають значні суми, а часто й зазнають побоїв. Втім усі спроби правоохоронних органів боротися з обмінною мафією зазнають краху: потрапляють в міліцію лише дрібні й недосвідчені.

Але найгірше те, що не до душі цивілізований обмін не лише мафії. Так, в квітні цього року було прийнято Декрет Кабінету міністрів «Про валютний контроль та валютне регулювання», згідно з яким кожен громадянин і негромадянин має повне право обміняти будь-яку кількість валюти. А для покращення обслуговування населення банкам та комерційним фірмам керівництво Національного банку рекомендувало розширити мережу пунктів обміну валют.

Деякі повірили й вклали немалі кошти... Однак 25 травня той самий Національний банк видає «Положення про роботу пунктів обміну іноземної валюти». В кращих «радянських» традиціях цей підзаконний акт повністю перекреслює закон. Згідно з Положенням, громадянин не має права вільно купляти іноземну валюту. Лише якщо у цього громадянина є закордонний паспорт з відкритою візою, обмінний пункт може продати йому валюту. Сума продажу обмежена еквівалентом 400 доларів США на рік. Причому на кожен куплений долар ви отримаєте відповідний штамп у паспорті.

Як свідчать міжнародні експерти-юристи, деякі пункти Положення порушують права людини, але, на щастя заступника голови правління НБУ Олександра Шарова, який підписав документ, міжнародні організації не займаються розглядом не ратифікованих парламентом інструктивних листів. А наші ділові люди

саме ці вказівки повинні виконувати. Таким чином Національний банк перетворює пункти обміну валют в пункти банальної скупки, хоч і видав фірмі «Денді» (поки що єдиній в Україні), після прискіпливої перевірки, дозвіл на відкриття пунктів обміну.

Обмеження продажу валют б'є в першу чергу навіть не по самих обмінних фірмах, а, звичайно, по населенню. Адже всім відомий нинішній дефіцит готівки — так що не тільки купити, а й продати свою валюту в офіційному порядку громадяни не завжди можуть. Купонів при роботі лише на скупку, як правило, обмінним пунктам вистачає ненадовго. Що ж залишається? Йти на чорний ринок...

Андрій ВОЛЯ.

Демократичні пристрасті

УСІ — В МАСИ

З вулиці долинув страшний скрегіт. Василь Петрович підхопився з місця й притьмом кинувся до вікна. «На цей раз таки кричать, мабуть, страйкарі?» — майнуло в голові. Проте за вікном лише неквапно проплив трамвай. Василь Петрович провів його ображеним поглядом і, повернувшись до столу, викликав дзвінком секретарку, щоб переконатися, чи то справді він помилився.

Секретарка постала вмить, мов годинникова зозулька:

— Я тут, Василю Петровичу!

— То був... трамвай?

— Трамвай, Василю Петровичу!

Трохи помовчавши, начальник з надією спитав:

— І ніде не чути жодного страйку?

— Жодного.

— Навіть мітингу?

— І мітингу.

— Навіть на майдані, що біля церкви?

— І на майдані тихо...

Василь Петрович відправив секретарку і сумно звалився в крісло. От життя настало! За таких обставин запросто роботи можна позбутися.

Недовго розмірковуючи, він кількома авральними дзвінками, наче сигналами на тонучому кораблі, закликав усіх співробітників на п'ятихвилинку. Зібралося їх у просторому кабінеті десятків зо три.

— Не працюємо, а спимо! — суворо повів Василь Петрович. — Що ж це за незалежні профспілки, котрі відсиджуються в кабінетах? Правильно нас критикують: де ініціатива, де жива творчість, де реакція на біди і печалі народу?..

Актив, за звичкою наготувавши папери для записування керівних вказівок, із сумом сховав робоче знаряддя: сьогодні потрібно буде, мабуть, самим звітувати.

— Але ж ми працюємо, Василю Петровичу,.. — першим розпочав ветеран-інструктор. — Минулого тижня два мітинги підтримали, потім ще одну цю ж... голодовку... Наші люди також взяли участь у пікетуванні міської Ради...

— Була хороша задумка приєднатися до страйку мірошників,— додав інструктор з досвідом. — Але він з якихось причин не відбувся...

— От-от, — категорично постукав самопискою по столу керівник. — Не відбувся! А чому? Хто з'ясовував причини?

Той, що доповідав, зачувши про з'ясування причин, поспішно заховався за спинами колег. Начальник просвердлив нищівним поглядом усю шеренгу співробітників і додав:

— Уся біда в тім, що ми завжди не в курсі, завжди плентаємося позаду. Тобто не вивчаємо, не вникаємо, не допомагаємо... То хто ж нам за таку працю, скажіть на доброму слові, внески сплачуватиме?

Почувши про внески, вважав за потрібне вставити слово працівник, котрий відав фінансами.

— А ми, Василю Петровичу, грошей на агітацію не шкодуємо. За першими ж сигналами направляємо уповноважених куди треба. Так би мовити, працюємо по гарячих слідах.

З гурту підтримали:

— Два десятки плакатів і гасел про запас виготовили! На три кольори.

— Для пікетувальників дерев'яні пікети змайстрували!

— Для голодувальників завгосп на пільгових умовах виділяє весільного намета...

Обличчя керівника незалежних профспілок потеплішало:

— Ось у цьому напрямі й діяти! Тільки активніше й наполегливіше. Не треба чекати, поки народ до нас прийде. Треба самим іти в народ!

— І, ми йдемо, шановний Василю Петровичу! — звучно, як на трибуні, відрапортував інструктор-ветеран. — Куди тільки можна, туди і йдемо!

— Ага, йдете,.. — іронізував начальник. — Минулої суботи саме ви, Прокопчук, проморгали великий мітинг на інструментальному, який хутко записали до свого активу КРП і «зелені». І куди ви натомість пішли? Пішли зі своїми триколірними плакатами «Ганьба!» та «Геть!» за похоронною процесією!.. Добре хоч репортери усе те на плівку не зафіксували...

— Під вечір тоді діло було,.. — виправдувався Прокопчук. — Труна в автобусі була, а попи тепер, знаєте, як ходять? Ото наші активісти й сплутали колону мітингових з похоронами. І пристали до останньої з робочими плакатами.

Присутні в кабінеті хвилину помовчали, підкресливши тим самим прикрий прокол у клопітній справі.

— Зате коли Президент до нас приїжджав, а страйкарі з пожежного депо навіть не запросили його до себе на страйк, ми те депо всеньке листівками обліпили. Хай знають незалежні профспілки!

— Та-ак... — підсумував робочу п'ятихвилинку Василь Петрович. — Балачки розводити не будемо. Час — золото. Може, саме цієї хвилини десь формується стихійний мітинг, народ потребує помочі, а ми ніби осторонь... Нараду завершено! Всі — по робочих місцях!

— Усі — в маси!

Іван КИДРУК.

Рівне.

Мал.Сергія ФЕДЬКА.

Всьо чотко!

Обід робітника

Обідня перерва.

Підтюпцем кваплюся до робітничого буфету. А їсти ж хочеться — просто ребра сверблять...

Швиденько займаю чергу. Стою у «хвості», переминаюся від нетерплячки та заповзято воджу навкруги себе носом. Ловлю, значить, пахощі копченої ковбаси. А вона ж, гемонська, пахтить! Ну, аж паморочиться голова, а в очах пурхають барвисті кільця!.. А в животі — симфонія Шуберта.

Повірте, добрячий нюх маю. Мов собака-шукач. Бо ж колись дегустатором міцних напоїв був. Отож за кілька метрів точно відрізняю запах «Гайдамацької» від «Перцівки», «Столичної» чи «Московської».

Одне слово, стою собі культурно і старанно нюхаю пахощі ковбаси. Розмірковую мовчки: «Цікаво, яке ж вона має прізвище, га? Одеська? Полтавська? Шахтарська?..»

— Кримська, — як на те хтось у черзі каже. — По п'ять тисяч дев'ятсот вісімдесят...

Просовуюся ближче до продавщиці. Овва, тут ще запашніше повітря! Аж ніздрі розчепіруються. Ледве встигаю слинку ковтати...

Аж ось бачу: передня дебела жіночка трамбує у торбу цілий оберемок ковбаси. Аж сопе надривно від нервового напруження. Певно, зроду-віку не куштувала такої смачнятини? Мабуть, самим хлібом живе, бо он яка товстюча — ледве пропхалася у двері, мов танк.

Ага, ось-ось настане і моя черга.

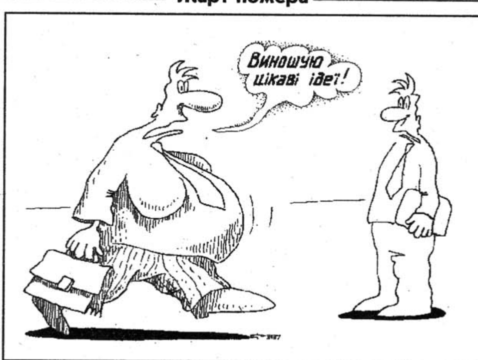
— Слухайте, — звертаюся до чоловіка, котрий стоїть позаду мене. — Я зараз повернуся...

Та й чимчикую до свого цеху. Там на мене чекають баночка з борщем і пучок цибулі. Грець з нею, отією ковбасою! Я ж нанюхався її донесхочу. Хе-хе, та ще й задурно!

Микола КАРТАВЦЕВ.

Херсонська область.

Жарт номера

Які ж ми ледарі, коли отримуємо у кілька разів більше від вас?

Олександр ПЕРЛЮК.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Пародія

Замурований Тарас

Двое в комнате: я и Ленин —фотографией на белой стене.

Владимир МАЯКОВСКИЙ

Задумався Шевченко на стіні.

Роман КАЧЕРІВСЬКИЙ.

Копицею справ, що зросла височенько,
День відшкварчав на повільнім вогні.
Двоє в поезії: я і Шевченко —
Задумавсь Григорович на стіні.
Замисливсь і я: оце б привітати
І з рапортом квіти вручить,
Але у букету нема аромату,
Сказати б — язик 'мій мовчить.
Так хочеться дещо Тарасу сказати:
Над Львовом зоря зайнялась...
Та півень — суперник завзятий —
На рушникові ожив, розспівавсь.
І півневі є що співати:
Кіт на балконі зловив кажана,
Десь на селі усамітнилась мати,
Не видно високого Бажана;
Безсмертна — невидима мафія;
Гуля по руках не «Кобзар», а купон;
У черзі баби кудкудахкають:
«Кому б його здатися в полон?..»
— І як тут не злізти на стінку, —
Згори обізвався Тарас...
— Із нами ходімо, — благаємо дзвінко
— Ви дуже потрібні! — запрошує Час.

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

Альтернативні думки

- *Курка пишалася: «Я знесла партію яєць нового типу».*
- *А як нам поховати політичні труни?*
- *Вцілив пальцем у небо, а потім з цього пальця висмоктував.*
- *Чим вищі гори, тим більше у них тріщин.*
- *Жінки! Кращий пристрій проти викрадення чоловіка — його порожній гаманець.*
- *Останній зойк моди — фіговий листок.*
- *Чистої води популізм? А де вони взяли чисту воду?*
- *Якщо усі крадуть — то це комусь потрібно.*
- *Що далі в ліс, то більше указів.*
- *Технічний стан нашої економіки після зіткнення з ринком: відновленню не підлягає.*
- *Кинув виклик долі, але промахнувся.*

В'ячеслав НАЛЬОТОВ.

Економічне

Приватизація

Приватизація... Відверто кажучи, і хочеться і страшно. А з другого боку, були б гроші. Скажімо, у мене — є. Скільки? Багато. Де взяв? На шкільних сніданках заощадив. І взагалі, якщо всі тільки те й робитимуть, що питатимуть: «Де взяв?..» ... приватизація не піде. Чому? Не піде, і край. А ось коли на "Де взяв?" — можна буде відповідати: «Яке твоє діло?»— тоді піде...

Візьміть мене: ще вчора я лежав на матраці, напхом напханому грошима, й, уявіть собі, боявся на себе зайву копійку витратити. Чому? Бо знав: вранці куплю, увечері мене за барки візьмуть: «Де гроші взяв?» Декларацію накажуть заповнювати. Сьогодні потеплішало. Сьогодні декому ще хочеться спитати: «Де взяв?», але не наважується. Щоб не назвали противником приватизації.

Тепер я п'ю і їм усе, що хочу і скільки влізе.

Одежі у мене... більш ніж у фірмовому магазині.

Меблі... у мене престижні. Зуби... престижні. Золоті. Вставив. Собі, жінці, тещі і котові. Леопольду.

Книжок накупив. Престижних.

Пам'ятник замовив. Собі. З білого мармуру. На повний зріст. Голова — моя, тулуб — Аполлона. Стою на постаменті, руками делікатне місце прикриваю. Пам'ятник на балконі лежить. На ньому напис золотом: «Марценюк Роман Марципанович». Нижче — день і рік народження. Ще нижче — поки що нічого не написано.

Місце собі купив. На алеї «Знамениті люди». Поряд з академіком. Лауреатом якоїсь премії...

Еге ж, грошей я вгатив на у свої вибрики — жах! Потім... сказав собі: «Ромцю, це несерйозно. Всього не вип'єш, не з'їси, не зносиш, не зчовгаєш... Вклади свій капітал у якесь діло. Тепер це можна. Купи фазенду. Бурякову плантацію. Постав цукровий заводик. Винокурню. Жени горілку. Обов'язково... «Марципанівку».

Потім... сиди у готелі... «Їж ананаси і рябчиків жуй». А хто працюватиме... на плантації? Як хто?! Партократи, демократи, бюрократи, революціонери, міліціонери... Та вони ж не вміють... Навчу! Спина не розгинатиметься. Огризнеться — батіжком, батіжком... Тільки б не переборщити. Спалять фазенду. А ще гірше... повернеться диктатура пролетаріату, націоналізує плантацію, винокурню, заводик, зніме останню сорочку й вижене на Соловки як експлуататора...

Тому я вже краще без тієї приватизації вік звикую...

Микола ВОЗІЯНОВ.

ГОЛОС УКРАЇНИ
ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
Газета виходить з 1 січня 1991 року
Перший заступник головного редактора А. ГОРЛОВ.
Редколегія: С.ПРАВДЕНКО(головний редактор), О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).
Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
• Рукописів не повертаємо.
• Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
• Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
• За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 789.249.
Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311149.
1, 4, 5, 7 і 8,—сторінки набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».